

DEĞİRMEN

“Bütün Öyküleri-I”

SABAHATTİN ALİ

Değirmen

Yazarı (Author): SABAHATTİN ALİ (Türk Yazar, Şair ve Düşünür)

Sayfa Düzeni, Kapak ve Grafik Tasarım: Noyan Karaman

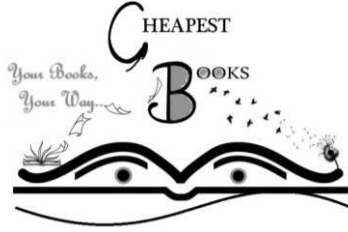
Yayına hazırlayan: Murat Ukray

Editör: Tayfun Çavuşoğlu (Gazeteci & Yazar)

Baskı ve yayına hazırlama (Publisher): E-Kitap Yayıncılık

– Sabahattin Ali Kitaplığı Dizisi – 2 –

ILLUSTRATED &
PUBLISHED BY
E-KİTAP PROJESİ & CHEAPEST BOOKS

www.cheapestboooks.com

www.facebook.com/EKitapProjesi

Copyright, 2022 by e-Kitap Projesi
İstanbul

ISBN: 978-6257-120-68-5

e-ISBN: 978-625-7120-49-4

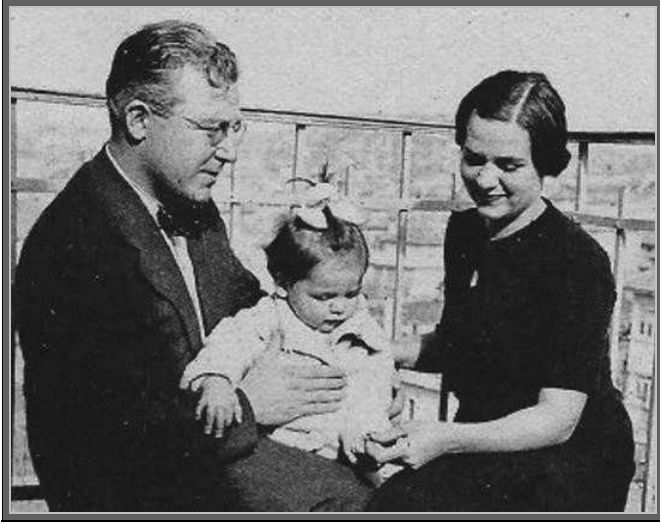
Baskı ve Cilt (Print): Print on Demand & Bookmundo Inc.

© **Copyright:** Bu kitabın tüm yayın hakları e-kitap yayıncılığa aittir. Tanıtım alıntıları dışında izinsiz çoğaltılması yasalarımıza göre suç sayılmaktadır. Böyle bir harekete kalkışmak yerine, bize sorarsanız uyar ve paylaşımcı dünya adına seviniriz..

İÇİNDEKİLER

<i>Sabahattin Ali Kimdir?</i>	4
<i>Önsöz</i>	12
<i>Birinci Kısım</i>	13
Değirmen	13
Kurtarılamayan Şaheser	29
Kırlangıçlar	49
Viylonsel	55
Birdenbire Sönen Kandilin Hikayesi	68
<i>İkinci Kısım</i>	84
Bir Delikanlının Hikayesi	84
Bir Gemici Hikayesi	97
Bir Orman Hikayesi	105
Kazlar	114
Bir Fırar	121
Kanal	126
Candarma Bekir	133
Sarhoş	140
<i>Üçüncü Kısım</i>	145
Bir Cinayetin Sebebi	145
Bir Siyah Fanila İçin	153
Komik-i Şehir (Ünlü Komik)	163

Sabahattin Ali Kimdir?

*S*abahattin Ali, 25 Şubat 1907 yılında

Bulgaristan Gümölcine’de doğdu. Babası Selahattin Ali piyade yüzbaşıydı. Annesi ev hanımıydı. Sabahattin Ali, babasının mesleği icabı birçok yer görmüş, çok seyahat etmiştir. Anadolu’nun çeşitli illerinde eğitimini tamamlamıştır. Sabahattin Ali’nin hayatında annesinin büyük bir rolü vardır. Annesi psikolojik sorunlar yaşayan bir kadındır. 3 kere intihar girişiminde bulunmuştur. Sık sık depresyona girip hastanede tedavi edilmiştir. Hatta Sabahattin Ali, babası Selahattin Ali Bey’in kalp krizi geçirip vefat

etmesinin sorumlusu olarak annesinin bitmek bilmeyen rahatsızlıklarını sebep olarak görmüştür.

1927’de Öğretmen okulunu bitirdi ve Yozgat Cumhuriyet Okulu’nda öğretmen oldu. Sabahattin Ali’nin öğretmenlik yaptığı yıllarda Cumhuriyet yeni kurulmuştu. Atatürk, ülkeyi kalkındırmak için eğitimde atılımlar yapıyordu. Yetenekli gençleri yurt dışına göndererek eğitim almalarını sağlıyorlardı. Yurt dışında çeşitli dallarda eğitim gören gençler, eğitimleri bittikten sonra yurda dönüyor ve kendilerini iyi yetiştirmiş nesiller yaratmak için ülkeye adıyorlardı. Sabahattin Ali de bu gençlerden biriydi. Eğitim Bakanlığı’nın açtığı sınavı kazanarak, dil eğitimi almak için Almanya’ya gitti. Orada çok iyi Almanca öğrendi. Hatta o kadar iyiydi ki, Türkiye’ye döndüğünde Almanca öğretmeni olarak göreve başladı. Sabahattin Ali, Almanya’ya gitmeden önce milliyetçi bir görüşe sahipken, Almanya’dan döndükten sonra siyasi görüşü tamamen değişmiştir. Komünist bir görüşe kaymıştır.

Almanya’da eğitimdeyken, orada yaşadıklarını “Kürk Mantolu Madonna” kitabında bize o kadar güzel anlatır ki, gerçekte kurgu birbirine girer. Kürk Mantolu Madonna’yı bu gözle okumak lazım. Çünkü romandaki Raif Efendi’nin bir yanı Sabahattin Ali’nin ta kendisidir! Maria Puder isimli roman kahramanı, aslında Sabahattin Ali’nin Almanya’da tanışıp âşık olduğu kadındır. Orada yaşayıp gördüğü şeyleri Kürk Mantolu Madonna isimli eserinde bize roman tadında anlatır.

Sabahattin Ali, sadece Kürk Mantolu Madonna’dan ibaret bir yazar değildir. Kuyucaklı Yusuf,

İçimizdeki Şeytan, Değirmen, Kağrı, Ses, Sırça Köşk ve Yeni Dünya'dır. Sabahattin Ali, bazı çeviriler de yapmıştır. Antigone, Fontamara, Minna Von Barnhelm bunlardan bazılarıdır. Ayrıca Sabahattin Ali'nin yazdığı şiirlerden bazıları bestelenmiştir. Dilimizden düşürmediğimiz şarkılardan, Aldırma Gönül, Leylim Ley, Dağlar Dağlar, Ben Yine Sana Vurgunum, Göklerde Kartal Gibiydim onun şiirleridir.

Sinop Cezaevine gittiğinizde, ilk görmek isteyeceğiniz yer Sabahattin Ali'nin yattığı koğuş olacaktır. Şimdi müze haline getirilen cezaevini gezerken, ister istemez gözlerinizden yaşlar süzülür. O demir parmaklıkların ardında yazdığı şiir, koğuşun tam dışındaki duvara şöyle asılmıştı:

*Başın öne eğilmesin
Aldırma gönül aldırma
Ağladığın duyulmasın
Aldırma Gönül aldırma*

Eskimiş ve paslanmış demir parmaklı kapı kapalıydı ve bu sözler kapının dışına yazılmıştı. Bir an insan düşünmeden edemiyor, bir ülke aydınını neden hapishaneye atar? Şüphesiz onu, diğer Türk yazarlardan ayıran en önemli özelliği, yazdıklarının yanında; aynı zamanda çok hüznü bir hayat öyküsünün de olmasıdır. Sabahattin Ali'nin doğduğu günden, 41 yaşında hayata gözlerini yummasına kadar geçen ömründe, herkesin başa çıkamayacağı kadar ağır olaylar zinciri sığmıştır. Onun öykülerinde, romanlarında ve şiirlerinde okuyanı mest eden, kendinden geçiren yaşanmışlıkları aslında kendi hayatı-

nın kıyısında geçen şeylerdir. Kendi tanıklıkları, yaşanmışlıklarıdır.

Sabahattin Ali'yi okumaya başladığınızda, ister istemez hayatının çalkantılı dönemlerine de tanık oluyorsunuz. Yazılarında karşımıza çıkan betimlemelerinin ahengi, karakterlerin gerçekliği, olayların gerçekçi olması, okuyucuyu kendine bağlayan akıcı üslubu görünce, bir insan bu kadar mı güzel gözlem yapabilir diyorsunuz. Sabahattin Ali'nin gözlem ve bu gözlemleri yazıya aktarma biçimi, yazarlıkta doruk noktası seviyesindedir. Çünkü, o ifadelerin hepsinde gerçek bir yaşanmışlık vardır. Hayal ürünü yazılardan çok, yaşanmışlıkları edebi olarak kullanmasını çok iyi bilmiştir. Sabahattin Ali'nin hayatını şu formatta yazmak belki de en mantıklısıdır:

- 25 Şubat 1907'de Bulgaristan'da doğdu.
- 1927'de 20 yaşındayken öğretmen oldu.
- 1928'de Almanya'ya eğitime gitti.
- 1930'da Aydın'da öğretmenlik yaparken, komünizm propagandası yapmaktan hapis cezası aldı. 3 ay Aydın Cezaevi'nde kaldı.
- 1932'de Atatürk'e hakaretten tutuklandı ve 1 sene hapis cezası aldı. Belli bir süre Konya Cezaevi'nde kalmıştır. Daha sonra buradan Sinop Cezaevi'ne gönderilmiştir.
- 1937'de cezaevlerinde, mahkûmlardan dinlediği yaşanmış hikâyelerden etkilenerek "Kuyucaklı Yusuf'u yazmıştır. Aynı sene Kuyucaklı Yusuf, mahkeme kararıyla toplatılmıştır.

- 7 Ekim 1937’de Kuyucaklı Yusuf eserinde halkı askerlikten soğutmaktan dolayı yargılanmış ve bilirkişi raporuyla bu davadan beraat etmiştir.
- 1940 yılında yazdığı “İçimizdeki Şeytan” romanı bazı kesimlerce büyük tepki görmüştür. Özellikle, Nihal Atsız ile tartışma yaşamış ve bu tartışma mahkemeye taşınmıştır. Sabahattin Ali açtığı davayı kazanmıştır. Fakat milliyetçi kesim tarafından çıkarılan olaylar yüzünden Sabahattin Ali Ankara Devlet Konservatuvarı’ndan çıkarılmış, ayrıca yazı yazdığı gazeteler kapatılmıştır.

İş bulmakta zorlanan Sabahattin Ali, bir arkadaşının yardımıyla kamyonla nakliye işine başlamıştır. Burada da işine taş koyulmuş, yine parasız yaşamak zorunda bırakılmıştır. Bir çocuğu olan Sabahattin Ali, iş bulamayınca, yurt dışına çıkıp burada çalışmak istemiştir. Fakat çeşitli sebeplerden ötürü pasaport verilmeyince, son çare, kaçak olarak yurt dışına gitmek kalmıştır. Bu noktadan itibaren, Sabahattin Ali’nin hayatına simsiyah bir kara bulut çöker. İşte Sabahattin Ali’yi o esrarengiz ölüme götüren o olaylar da böyle başlar:

Sabahattin Ali hapishanedeyken Hasan Tural isminde biriyle tanışmıştı. Bu adam 1928’de ülkemize Bulgaristan’dan göç etmişti. Sabahattin Ali cezaevinden çıktıktan sonra ona gitti ve derdini anlattı. Hasan Tural Edirnekapi’da berberlik yapıyordu. Sabahattin Ali’yi kaçakçı Ali Ertekin’le tanıştırdı. Ali Ertekin de bir göçmendi. Türkiye’ye geldikten sonra

orduda görev almıştı. 1945’de ordudan ayrılmıştı. Çeşitli işlerde çalışmıştı ama dikiş tutturamadığı için sıkıntı çekiyordu. Sabahattin Ali de siyasi düşüncelerinden dolayı işsiz kalmış, maddi sıkıntıya düşmüştü. Bu sıralarda arkadaşının vasıtasıyla nakliyecilik yapıyordu. 28 Mart 1948’de arkadaşı Mehmet Cimcoz’a Edirne’ye peynir götüreceğini söyledi. Yanına muavin olarak Ali Ertekin (veya Ertegin)’ü aldı. 31 Mart’ta Edirnekapi’da buluştular ve Edirne’ye doğru yola çıktılar. Bulgaristan sınırına gelmeden önce, akşam dinlenmek için bir ormanlık alanda mola verdiler. Burada Ali Ertekin ve Sabahattin Ali ateş yakarak sohbet etmeye başladılar. Bu sohbetin detaylarını Ali Ertekin mahkemeye şu şekilde anlatmıştır:

“Sabahattin Ali bana, ben buradan Sofya’ya oradan da uçakla Moskova’ya gideceğim. Moskova’dan Çek pasaportu alıp Roma’ya, Roma’dan da Fransa’ya geçeceğim. Oradaki Türkleri teşkilatlandıracağım, dedi. Bu sözleri işitince beynim attı. Babam bana 93 Harbinde Rusların dedemlere ettiği eziyetleri anlatırdı. Bu adamın Türklükle bir derdi vardı. Fena kanıma dokundu. Elimde bir sopa vardı, kalktım biraz gezindim. Her geçen saniye biraz daha sinirleniyordum. Sabahattin Ali’nin yanına gittim. Gözüm karardı, içimdeki milli duygulara kapılıp, kitap okuyan adamın kafasına, yüzünün sol tarafına doğru şiddetle vurdum. Suratı, gözlükleri, kulağı kan içinde kalmıştı. Ardından aynı noktaya bir kere daha şiddetle vurdum. İkinci darbeden sonra Sabahattin Ali sağ tarafına doğru yıkıldı. Ağzından burundan kanlar boşaldı. Dikkat ettim, hafif hafif ne-

fes alıyordu. Üçüncü darbeyi de ensesine vurunca, nefesi tamamen kesildi. Ölmüştü.”

Sabahattin Ali’nin cesedi bulunduğunda vücudu çürümek üzereydi. Vücudu çürüdüğü için teşhis edilemiyordu. Adli tıbbın o dönemli araştırmasıyla, ölümünün üstünden 4-5 ay geçmiş olduğuna kanaat getirildi. Dolayısıyla Sabahattin Ali’nin kesin ölüm tarihi bilinmemektedir.

Onu öldüren Ali Ertekin bir dönem hapiste yattı ama kısa bir süre sonra afla dışarı çıktı. O hayatını yaşarken, bu cinayet, tarihimize kara bir leke olarak yazıldı. Hâlâ Sabahattin Ali’nin ölümünün üzerindeki sır perdesi aralanmış değildir. Bazı iddialara göre, onu öldüren Ali Ertekin adlı katil zanlısı, milli istihbarat çalışanı çıkmıştır. İşin en acıklı tarafı da Sabahattin Ali’nin cesedi incelenmek üzere mezarından çıkarılmış ve maalesef cesedi kaybolmuştur. Şu anda Sabahattin Ali’nin bir mezarı dâhi yoktur! Kızı Filiz Ali, babasının cesedini çok aramış olmasına rağmen bulamamıştır. Son olarak, cesedini bulan köylüyle görüşmüş, cansız vücudunun bulunduğu yere gitmiştir. Dere yatağının yakınındaki düzlükte, arkasını İstiranca Ormanlarına dayamış koskoca bir kayanın üzerine bir mermer parçası gömdü ve o mermer parçasının üzerine Sabahattin Ali’nin bilinen dizelerini yazdırdı:

“Başım kar, saçlarım kardı, benim meskenim dağlardır.”

**Sabahattin Ali'nin Şiirleri & Romanları &
Kitapları:**

- Dağlar ve Rüzgâr - 1934 – Şiir
- Değirmen - 1935 – Öykü
- Zanaatkarlar – 1936
- Kağnı - 1936 – Öykü
- Kuyucaklı Yusuf - 1937 – Roman
- Hanende Melek - 1937 – Öykü
- Ses - 1937 – Öykü
- Kurbağanın Serenadı ve Öteki Şiirler'le birlik-
te - 1937 – Şiir
- İçimizdeki Şeytan - 1940 – Roman
- Kürk Mantolu Madonna - 1943 – Roman
- Kağnı - 1943 – Öykü
- Ses - 1943 – Öykü
- Yeni Dünya - 1943 – Öykü
- Sırça Köşk - 1947 – Öykü
- Kamyon – Öykü
- Bir Orman Hikayesi - Öykü

Önsöz

*S*tir ve hikayelerim arasında, yazmış olmaktan

utanacağım kadar kötülerini olduğunu biliyorum. Bunların bir kısmının çocuk denecek bir yaşta yazılmış olmaları bence bir mazeret değildir; çünkü bu çeşit bir yazıyı bugün herhangi bir imzanın üstünde görsem, sahibini islah olmaz bir zevksizlik ve tam istidatsızlıkla suçlandırmakta tereddüt etmem. Bunların, benim san'at hayatımın gelişmesini göstermesi bakımından, sadece kendim için bir ehemmiyeti vardır ki, bu da onları başkalarına okutmak için bir sebep olamaz.

Buna rağmen bu yeni baskıdan onları çıkaramadım. Çünkü, bir kere okuyucu önüne sermiş olduğum taraflarımı sonradan örtbas etmeye hakkım olmadığı kanaatindeyim; ama böylece belki de eski bir hatayı devam ettirmekten başka bir şey yapmıyorum.

İyiye kötüden ayırmak külfetini okuyucuya bıraktığım için özür dilerim.

Sabahattin Ali

Birinci Kısım

Değirmen

H

çic sen bir su değirmeninin içini dolaştın

mı adaşım?.. Görülecek şeydir o... Yamulmuş duvarlar, tavana yakın ufacık pencereler ve kalın kalasların üstünde simsiyah bir çatı... Sonra bir sürü çarklar, kocaman taşlar, miller, sıçraya sıçraya dönen tozlu kayışlar... Ve bir köşede birbiri üstüne yığılmış buğday, mısır, çavdar, her çeşitten ekin çuvalları. Karşıda beyaz torbalara doldurulmuş unlar...

Taşların yanında, duman halinde, sıcak ve ince zerrelere uçuşur. Halbuki döşemedeki küçük kapağı kaldırıncaya aşağıdan doğru sis halinde soğuk su damlaları insanın yüzüne yayılır...

Ya o seslere ne dersin adaşım, her köşeden ayrı ayrı makamlarda çıkıp da kulağa hep birlikte kocaman bir dalga halinde dolan seslere?.. Yukarıdaki tahta oluktan inen sular, kavak ağaçlarında esen kış rüzgarı gibi uğuldar, taşların kah yükselen, kah alçalan ağırlıklı sesleri kayışların tokat gibi şaklayışına karışır... Ve mütemadiyen dönen tahtadan çarklar gıcırdar, gıcırdar.

Ben çok eskiden böyle bir değirmen görmüştüm adaşım, ama bir daha görmek istemem.

Sen aşkın ne olduğunu bilir misin adaşım, sen hiç sevdin mi?

Çoook desene! Sevgilin güzel miydi bari? Belki de seni seviyordu... Ve onu herhalde çok kucakladın... Geceleri buluşur ve öperdin değil mi? Bir kadını öpmek hoş şeydir, hele adam genç olursa..

Yahut sevgilin seni sevmiyordu... O zaman ne yaptın? Geceleri ağladın mı?.. Ona sararmış yüzünü göstermek için geçeceği yolda bekledin, ona uzun ve acındırıcı mektuplar yazdın değil mi?..

Fakat herhalde ikinci bir aşka atlamak, senin için o kadar güç olmamıştır. İnsan evvela kendi kendisinden utanır gibi olur ama, bilir misin, bizim en büyük maharetimiz nefsimizden beraat kararı almaktır. Vicdan azabı dedikleri şey, ancak bir hafta sürer. Ondan sonra en aşağılık katil bile yaptığı iş için kafi mazeretler tedarik etmiştir.

Ha, sonra bir üçüncü, bir dördüncüyü sevdin ve bu böyle gidiyor.

Peki ama, bu sevmek midir be adaşım, bir kadını öpmek, onu istemek sevmek midir?..

Çırçıplak soyunarak şehrin sokaklarında koşabiliyor musun?

Bir bıçak alarak kolundaki ve bacağındaki adalelere saplamak ve böylece bir nehre atılarak yüzmek elinden geliyor mu?

Bir şehrin adamlarını öldürmek cesareti sende var mı? Bir minareye çıkarak bütün dünyaya işittirecek kadar kuvvetle bağırabilir misin?

Aşk sana bunları yaptırabilir mi? İşte o zaman sana seviyorsun derim...

Sen sevgiline ne verebilirsin sanki? Kalbini mi? Pekala, ikincisine? Gene mi o? Üçüncü ve dördüncüye de mi o?.. Atma be adaşım, kaç tane kalbin var senin?.. Hem biliyor musun, bu aptalca bir laftır. Kalbin olduğu yerde duruyor ve sen onu filana veya falana veriyorsun... Göğsünü yararak o eti oradan çıkarır ve sevgilinin önüne atarsan o zaman kalbini vermiş olursun...

Siz sevemezsiniz adaşım, siz şehirde yaşayanlar ve köyde yaşayanlar; siz, birisine itaat eden ve birisine emredenler; siz, birisinden korkan ve birisini tehdit edenler... Siz sevemezsiniz.

Sevmeyi yalnız bizler biliriz... Bizler: Batı rüzgarı kadar serbest dolaşan ve kendimizden başka Allah tanımayan biz Çingene'ler.

Dinle adaşım, sana bir Çingene'nin aşkını anlatayım...

Bir gün -karların erimeye başladığı mevsimdeydi- bütün çergi, -otuza yakın kadın, erkek ve çocuk, dört beygir ve iki defa o kadar da eşek- Edremit tarafına doğru göçüyorduk.

Can sıkı ve bize hiç uymayan bir kıştan sonra ısıtıcı güneş ve yeni belirmeye başlayan yeşillikler hepimize tuhaf bir oynaklık vermişti. Sırtlarında

beyaz ve kısa bir gömlekten başka bir şeyleri olmayan küçük çocuklar hiç durmadan koşuyorlar, bağıryorlar ve şose yolunun kenarındaki hendeklerde yuvarlanıyorlardı.

Delikanlılar keman ve klarnet çalarak yürüyorlar, genç kızlar parlak sesleriyle su gibi türküler söylüyorlardı.

Ben de etrafı gözden geçirerek bir köy, bir çiftlik, yanında kalabileceğimiz bir yer araştırıyordum.

İkindiye doğru siyah zeytin ağaçlarının arasında yükselen açık renkli çınar ve kavaklar gözüme ilişti. Burası küçük bir değirmendi. Suyu bol bir çay küçük söğüt ağaçlarının arasından geçtikten sonra dar ve taş bir mecraya giriyor, oradan da dört tane tahta oluğa taksim oluyordu.

İhtiyar çınarlar çukura gömülen eski değirmenin siyah kiremitli çatısını örtüyorlar ve ön tarafındaki geniş meydana gölgeliyorlardı.

Ağaçların hışırtısını bastıran bir gürültüyle değirmenin altından fıkırdayıp çıkan köpüklü sular iki sıra taze kavağın ortasından geçip ilerideki sazlıkta kayboluyordu.

Burada çergilemek hiç de fena değildi. Yüklü eşeklerle sık sık gelip giden köylülerden, değirmenin işlek olduğu anlaşıyordu. Ve bir kurşun atımı ötede beyaz minaresiyle bir köy görünüyordu.

Daha çadırları kurmadan Atmaca, klarnetini alarak, kanatlarının biri açık duran kocaman kapıya yanaştı, çalmaya başladı.

İçeride sesi duyan köylüler, oraya birikerek dinliyorlardı. Değirmenci de bunların arasındaydı, beyaz sakalını karıştırarak lakayt gözlerle bakıyordu.

Bilir misin adaşım, bu köylüler tavuk ve oğlak çaldığımızı söyleyerek bizden şikayet ettikleri halde bizi gene severler.

Aralarında bir kileye yakın buğday toplayarak Atmaca'ya verdiler. Ve değirmenci buna iki çömlek de yoğurt ilave etti.

Biz bu güzel kabulden cesaret alarak, biraz ötedeki zeytin ağaçlarının arasında çadırlarımızı kurduk.

İşler iyi gidiyordu. Kadınlar taze söğütlerden yaptıkları sepetleri yakın köylerde satmakta güçlük çekmiyorlardı. Çalgıcılarımız yarım gün uzaktaki köylerden bile düğüne çağırılıyorlardı.

Atmaca tabii en baştaydı...

Sen bu Atmaca gibisine daha rastlamamışsındır.

Bir kere heybetli delikanlıydı: Yağız derisi, yüzüne delice dökülen simsiyah saçları ve koyu gözleri...

Sonra burnu... Uzun, sivri, ucu biraz aşağı kıvrık burnu... Bunun için biz ona Atmaca derdik...

Başı, geniş omuzlarının üstünde bir arapatındaki gibi dik dururdu ve bir arapatı ondan daha çevik değildi...

Bütün çergilerde onun cesareti, onun güzelliği, onun çalgısı söylenirdi.

Başka Çingene'ler gibi çalmazdı o, adaşım: Bir kere nota bilirdi. Şehir mektebini okumuş, bitirmişti;

sonra içliydi... Sanırdın ki, klarneti çalarken, havayı ciğerlerinden değil, doğrudan doğruya yüreğinden veriyor.

Geceleri tek başına bir ağacın dibine çekilirdi. Biz de çadırların önüne çıkıp yüzükoyun yatar, çenemizi toprağa dayayarak onu dinlerdik.

Hiçbir sevgilisi yoktu. Ne geçtiğimiz Türkmen köylerindeki al yanaklı güzeller, ne de ince dudaklı Çingene kızları onun bakışlarını bir andan fazla üzerlerinde alıkoyabilirlerdi...

Halbuki çalgı çalarken büyük gözlerde -oradaki kıvılcımları söndürmek ister gibi- bir nem belirmediğini, esmer yanaklarında -bir ateşe rastgelmiş gibi derhal kuruyan- birkaç ufak damlacığın yuvarlanmak istediğini görmüştük.

Çok konuşmaz, konuştuğu zaman da içindekilerden bize bir şey sezdirmezdi. Neler hisseder, neler düşünürdü? Onu bu dünyaya bağlayan şey neydi? Hiçbirimiz bilmezdik. Acaba birisini sevdiği için mi, yoksa hiç kimseyi sevemediği için mi, bu kadar yanık, bu kadar derinden çalıyordu?..

Ara sıra uzun müddet kaybolur, başka çergilerde dolaştığı, şehirlere inip büyük beylerin meclisine girdiği söylenirdi.

Kasabadaki efendiler ona akran muamelesi ederlerdi, fakat o davranlardan bizimle beraber koyun uğrular, düğünlerde bizimle beraber çalgı çalardı.

Hemen her akşam değirmenin önündeki meydanlıkta toplanıp ahenk yapıyorduk. Şimdilik bir şey

anaforlamadığımız için değirmenci de memnundu. Kızıyla beraber büyük çınarın altına bir hasır atıyor, bağdaş kurup oturarak bizi dinliyordu.

Değirmencinin kızı tam bir köy güzeliydi.

Yuvarlak bir yüzü, kalın dudakları, kalçalarına kadar uzanan ince örgülü saçları vardı.

Ama yüzü hep soluktu. Etrafındaki şeylere, kendisiyle alışverişi yokmuş gibi, dümdüz bir bakışı ve dudaklarının kenarından dökülüyormuş gibi, isteksiz bir gülüşü vardı.

Bu kızcağız sakattı adaşım, küçükken sağ kolunu değirmenin çarklarından birine kaptırmıştı.

Şimdi onun yerinde şalvarının beline iliştirilen boş bir yen sallanıyordu.

Ve bu onu insanlardan ayırıyordu.

Düşünebilir misin, güzel bir kızın bir kolu olmazsa bu ne demektir? Derenin üst başında çıpıl çıpıl yıkanan genç kızlara karışamıyordu. Vücudunu ve ondaki ayıbı her zaman örtmeye mecburdu.

Geceleri birbirlerinin evinde toplanıp cümbüş yapan kızlarla da birleşemezdi, çünkü ne tef çalmak, ne de parmaklarının arasına tahta kaşıklar alarak oynamak elinden gelirdi...

Belli ki onun bütün çocukluğu bitmez tükenmez bir hasretle geçmiş; belli ki zeytin dallarına sincap gibi tırmanan, birbiriyle alt alta, üst üste güreşen, değirmenin önünde erkek çocuklarla su fişkırtmaca oynayan akranlarına bir duvara yaslanarak istek dolu gözlerle bakmıştı.